

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj 09 0 K 026779 18 Kž 32
Sarajevo, 17.01.2019. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Zlotrg Nidžare kao predsjednice vijeća, Radošević Sonje i Pavlović Slavka kao članova vijeća, uz sudjelovanje Šeta Mevlide kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih B. H. i Š. E. zbog krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 3. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa krivičnim djelima Porezna utaja iz člana 273. stav 3. u vezi sa stavom 1. i Pranje novca iz člana 272. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine i optužene H. F. zbog krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 2. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa krivičnim djelom Pranje novca iz člana 272. stav 2. u vezi sa stavom 1. istog zakona, odlučujući o žalbama branitelja optuženih B. H., Š. E. i H. F., izjavljenim protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 026779 17 K od 02.07.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 17.01.2019. godine, u prisustvu federalnog tužitelja Lakić Slave., optuženih B. H., Š. E. i H. F. i njihovih branitelja advokata A. D., H. B., I. F. i M. N., donio je

R J E Š E N J E

Djelimičnim uvažavanjem žalbi branitelja optuženih B. H. i Š. E., a povodom te žalbe, po službenoj dužnosti na osnovu člana 324. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, i u odnosu na optuženu H. F., ukida se presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 026779 17 K od 02.07.2018. godine i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O B R A Z L O Ž E N J E

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 026779 17 K od 02.07.2018. godine, optuženi B. H. i Š. E. su oglašeni krivim zbog krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 3. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH) u vezi sa krivičnim djelima Porezna utaja iz člana 273. stav 3. u vezi sa stavom 1. i Pranje novca iz člana 272. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH i osuđeni na kazne zatvora u trajanju od po 13 (trinaest) godina, u koje kazne im se na osnovu člana 57. stav 1. KZ FBiH uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 07.07.2016. godine i dalje, dok je optužena H. F. oglašena krivom za krivično djelo Organizirani kriminal iz člana 342. stav 2. KZ FBiH u vezi sa krivičnim djelom Pranje novca iz člana 272. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH i osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine. Navedenom presudom, od optuženih B. H. i Š. E. je primjenom čl. 114. i 114a.) KZ FBiH i člana 10. st. 1., 2. i

4. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom FBiH, u vezi sa članom 272. stav 4. KZ FBiH oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, i to od optuženog B. H. novčana sredstva u iznosu od, KM na računu broj: otvorenom kod U. banke dd M., novčana sredstva u iznosu od, EUR na računu broj: otvorenom kod U. banke dd M., novčana sredstva u iznosu od, USD na računu broj: otvorenom kod U... banke dd M., novčana sredstva u iznosu od, EUR na računu broj: ... otvorenom kod R. banke dd Sarajevo, udio u otvorenom investicijskom fondu „R. C.“ upisanom u Registru fonda R. C. pod registarskim brojem:, čija ukupna vrijednost na dan godine iznosi, KM, osnivački kapital društva „U. G.“ d.o.o. S., čiji je osnivač i jedini vlasnik optuženi H. B., koji po Odluci o izmjenama i dopunama odluke o osnivanju sačinjenoj od strane notara D. A. OPU-IP:od20.. godine iznosi, KM i uključuje, KM u novcu i, KM u stvarima - nekretninama: nekretnine upisane na ime pravnog lica „U. G.“ d.o.o. S. čija ukupna kupoprodajna vrijednost po ugovoru Dž. A. OPU IP od ...20.. godine iznosi, KM i to: nekretnina ukupne površine m2 upisanih kod Općinskog suda u Sarajevu u zk. ul. broj: 1. KO D. V. k.č. ... na ime pravnog lica „U. G.“ d.o.o. S. sa 1/1, koje se sastoji od: Benzinske pumpe ukupne površine 143 m2, Poslovnog objekta ukupne površine 72 m2 i Ekonomskog dvorišta ukupne površine 1439 m2, nekretnine upisane kod Općinskog suda u Sarajevu na ime pravnog lica „U. G.“ d.o.o. S., u zk. ul. broj: D. V., koje se sastoje od: Porodične stambene zgrade sa poslovnim prostorom sagrađena na parceli .. u ulici S. B. broj .. površine 131 m2, Dvorišta na parceli 1... ukupne površine 513 m2, Livada pod cestom; Livada na parceli k.č. ... ukupne površine 74 m2, Oranica pod cestom; Oranica na parceli k.č. ukupne površine 283 m2, ½ nekretnine upisane kod Općinskog suda u Sarajevu koja se sastoji od kuće i dvorišta površine 339 m2 upisanih u zk. ul. broj: ..KO SP S.o X., kč .., smještenih u ulici A. Š. ., opština S. G., S., čija ½ kupoprodajne vrijednosti po ugovoru OPU IP ... od20.. godine iznosi, KM, nekretnine upisane kod Općinskog suda u Sarajevu koja se, po notarskom ugovoru notara D. A. OPU IP .. od 1....20.. godine, sastoji od kuće i zemljišta smještenih u naselju H., V., upisane u zk. ul. .KO SP K., kč br .. Livada, ukupne površine 481 m2, čija kupoprodajna vrijednosti po ugovoru iznosi, KM, nekretnine upisane kod Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove B.L. - Područna jedinica T. koja se sastoji od zemljišne parcele P. V., Pašnjak, površine 625 m2, označena kao kč broj:, Područna općina T., čija kupoprodajna vrijednost po ugovoru notara K. V. OPU IP ... od20.. godine iznosi, KM, nekretnine upisane kod Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove B. L. - Područna jedinica T. koja se sastoji od zemljišne parcele P. V., Pašnjak, površine 593 m2, označena kao kč broj:, Područna općina T., čija kupoprodajna vrijednost po ugovoru notara K. V. OPU IP ... od20.. godine iznosi, KM, nekretnine - dva stana smještena u stambeno-poslovnom objektu u ulici J. ..., V. čija ukupna kupoprodajna vrijednosti po ugovoru notara D. A. OPU IP ... od20.. godine iznosi, KM i to: stana A., parcela, površine 47,26 m2 upisanog kod Općinskog suda u Sarajevu u zk. ul. .. KO D. V. i stana A., parcela .., površine 78,65 m2 upisanog kod Općinskog suda u Sarajevu u zk. ul. ... KO D. V., motorno vozilo marke BMW X6, metalik sive boje, registarskih oznaka:, čija je vrijednost u momentu kupovine20.. godine, po računu Auto centra T. doo M., iznosila, KM, namještaj kupljen od pravnog lica „E.“ d.o.o. čija vrijednost po fakturi broj: .. od20.. godine iznosi, KM, sistema za solarno grijanje ugrađenog od strane pravnog lica „E. T.“ doo S. u kuću optuženog B. H. u naselju H. u V., čija je vrijednost, KM. Od optuženog Š. E. novčana sredstva u iznosu od, EUR na računu broj: . otvorenom kod U.. banke

d.d. M., novčana sredstva u iznosu od, USD na računu broj: . otvorenom kod U. banke d.d. M., novčana sredstva u iznosu od, KM na računu broj: .. otvorenom kod R. banke d.d. S., novčana sredstva u iznosu od, EUR na računu broj: ... otvorenom kod R. banke d.d. S., novčana sredstva u iznosu od, KM na računu broj: otvorenom kod S. d.d. S., novčana sredstva u iznosu od, EUR na računu broj: . otvorenom kod S. d.d. S., udio u otvorenom I. fondu „R. C.“ upisanom u Registru fonda R. C. pod registarskim brojem:, čija ukupna vrijednost na dan20.. godine iznosi, KM, osnivački kapital društva „E.“ d.o.o. S., čiji je osnivač i jedini vlasnik optuženi Š. E., koji po Odluci o povećanju osnovnog kapitala OPU-IP: ,, od20.. godine iznosi, KM i uključuje, KM u novcu i, KM u stvarima - nekretninama upisanim kod Općinskog suda u Sarajevu u zk. ul. .. KO SP D. i označenim kao kč ... Kuća i štala ukupne površine 593 m² i kč .. Voćnjak ukupne površine 450 m², osnivački kapital društva „E. S. D. – U. h.“ d.o.o. S., čiji je osnivač i jedini vlasnik optuženi Š. E., koji prema Izvodu iz sudskog registra Općinskog suda u Sarajevu broj: . iznosi, KM, ½ nekretnina upisana kod Općinskog suda u Sarajevu koja se sastoji od kuće i dvorišta površine 339 m² upisanih u zk. ul. broj: .8 KO SP S. .., kč .., smještenih u ulici A. Š. .., opština S. G., S., čija ½ kupoprodajne vrijednosti po ugovoru OPU IP .. od20.. godine iznosi, KM, nekretnina upisane kod Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove B. L. - Područna jedinica T. koja se sastoji od zemljišne parcele Pod V., Pašnjak, površine 657 m², označena kao kč broj: .., Područna općina T., čija kupoprodajna vrijednosti po ugovoru notara K. V. OPU IP .. od20.. godine iznosi, KM, nekretnine upisane kod Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove B. L. - Područna jedinica T. koja se sastoji od zemljišne parcele Pod V., Pašnjak, površine 660 m², označena kao kč broj: .., Politička općina T., čija kupoprodajna vrijednost po ugovoru notara K. V. OPU IP ... od20.. godine iznosi, KM, nekretnine upisane kod Općinskog suda u Sarajevu koja se sastoji od dvoetažnog stana S12, na etaži prvom i drugom spratu, ukupne površine 113,16 m², upisane u zk. ul. .. KO S.-M. .., broj parcele: ... i parking mjesta P.. u suterenu, površine 11,85 m², upisanog u zk. ul. .. KO S.-M. .., broj parcele:, čija ukupna kupoprodajna vrijednosti po ugovoru notara B. Z. OPU IP od20.. godine iznosi, KM. Presudom je odlučeno da navedena imovina postaje vlasništvo, odnosno imovina Federacije Bosne i Hercegovine, da optuženi moraju odmah predati Federaciji Bosne i Hercegovine stvari koje su predmet mjere oduzimanja imovinske koristi, odnosno na nju prenijeti određena prava, ako ona već nisu prešla na Federaciju Bosne i Hercegovine. Naloženo je Općinskom sudu u Sarajevu, Zemljišno-knjižnom uredu, kao i Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove B. L. - Područna jedinica T., da temeljem presude izvrši upis prava vlasništva na nekretninama, kako su opisane u izreci presude, u korist Federacije Bosne i Hercegovine. Također naloženo je Općinskom sudu u Sarajevu, Registru privrednih subjekata Općinskog suda u Sarajevu da temeljem presude izvrši upis prava vlasništva osnivačkog kapitala društva „U. G.P“ d.o.o. S., čiji je osnivač i jedini vlasnik optuženi B. H., zatim osnivačkog kapital društva „E.“ d.o.o. S. i društva „E. S. D. – U. h.“ d.o.o. S., čiji je osnivač i jedini vlasnik optuženi Š. E., u korist Federacije Bosne i Hercegovine. Naloženo je pravnom licu Društvo za upravljanje fondovima R. I. d.o.o S. da temeljem te presude izvrši upis prava vlasništva udjela optuženog B. H., JMBG, u otvorenom investicijskom fondu R. C. upisanom u Registru fonda R. C. pod registarskim brojem:, čija ukupna vrijednost na dan20.. godine iznosi, KM i udjela optuženog Š. E., JMBG, u otvorenom investicijskom fondu R. C. upisanom u Registru fonda R. C. pod registarskim brojem:, čija ukupna vrijednost na dan20.. godine iznosi,

KM, u korist Federacije Bosne i Hercegovine. Naloženo je Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo da temeljem te presude izvrši upis prava vlasništva putničkog motornog vozila marke BMV X6, broj šasije ...“, broj motora .., godina proizvodnje 20.., metalik sive boje, registarskih oznaka: ..., u korist Federacije Bosne i Hercegovine, kao i da oduzeti novac od optuženih B. H. i Š. E., kod U- bank d.d., R- b- d.d. i S- d.d., postaje prihod Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine. Istom presudom, na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) optuženi su obavezani da nadoknade troškove krivičnog postupka u iznosu od, KM, u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude.

Protiv navedene presude žalbe su izjavili branitelji optuženih B. H., I. F. i M. N. advokati iz S., i branitelji optuženih Š. E. i H. F., A. D. advokat iz S. i H. B. advokat iz T..

Branitelji optuženog B. H. prvostepenu presudu pobijaju zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o oduzimanju imovinske koristi i krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda preinači i optuženi B. H. oslobodi od optužbe, ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Branitelji optuženih Š. E. i H. F. prvostepenu presudu pobijaju zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a branitelj H. B. i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, s prijedlozima da se žalbe uvaže i pobijana presuda preinači na način da se optuženi oslobode od optužbe, ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Federalni tužitelj je u podnesku broj T09 0 KTOŽ 0062996 18 11 od 25.10.2018. godine, predložio da se žalbe branitelja optuženih odbiju kao neosnovane, pa je kod tog prijedloga ostao i na sjednici vijeća ovog suda koja je održana dana 17.01.2019. godine u smislu člana 319. stav 1. ZKP FBiH. Na istoj sjednici branitelji optuženih su izjavili da u cijelosti ostaju kod osnova, razloga i prijedloga iz žalbi, dok su optuženi izjavili da u cijelosti prihvataju kako žalbe, tako i izlaganja svojih branitelja na sjednici vijeća.

Ovaj sud je na osnovu člana 321. ZKP FBiH ispitao pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda branitelja optuženih, kao i po službenoj dužnosti da li je na štetu optuženih povrijeđen krivični zakon, pa je odlučio kao u izreci, iz sljedećih razloga:

Branitelj optuženih Š. E. i H. F., advokat A. D., pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH navodi da je „presuda neosnovana a da je dispozitiv pobijane presude u kontradiktornosti sa razlozima donošenja pobijane presude iznesenim u obrazloženju u odnosu na optužene“. Međutim, prije svega bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH postoji ako je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda uopće ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. Kako branitelj optuženih ne obrazlaže u čemu se ogleda protvrječnost izreke pobijane presude samoj sebi ili razlozima presude (jer iz ovakvog žalbenog navoda po nalaženju ovog suda, slijedi da branitelj ukazuje da je izreka pobijane presude protivrječna samoj sebi ili razlozima presude), već

u nastavku žalbe iznosi argumente kojima osporava utvrđeno činjenično stanje od strane prvostepenog suda, jer se prigovori odnose na analizu i ocjenu vjerodostojnosti dokaza optužbe, to se ovakav uopšteni žalbeni navod branitelja nije mogao ispitati od strane ovog suda.

Branitelj optuženih Š. E. i H. F., advokat H. B., pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, navodi da je dispozitiv pobijane presude kontradiktoran dokazima uložnim u spis. Navedena bitna povreda u smislu odredbe člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH (kako je to ranije navedeno) ne postoji. Međutim, po nalaženju ovog suda, slijedi da branitelj ovakvim žalbenim navodima osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, obzirom da branitelj optuženih osporava zaključak prvostepenog suda da su optuženi oglašeni krivim da su počinili krivična djela u vremenu od 2010. godine do 2016. godine, a da, po mišljenju branitelja, ne postoji niti jedan dokaz o tome da su radnje ovi optuženi poduzeli u 2010. godini, obzirom da za 2010. godinu ne postoje Memorandumi o razumijevanju. Također i žalbeni navodi ovog branitelja kojima se ukazuje da u pobijanoj presudi iz dokaza ne proizilazi da je optuženoj H. F. bila poznata suština i cilj novčanih sredstava koji su pristizali na račune optuženih i da je bila upoznata da je postupanje optuženih bilo usmjereno na činjenje krivičnih djela, kao i da je prvostepeni sud u odnosu na optuženu H. F. cijenio isključivo činjenicu da je ista bila punomoćnik za otvaranje računa Š. E. obzirom da ista nije poduzela niti jednu radnju koja bi se mogla podvesti pod radnju izvršenja krivičnog djela, su žalbeni navodi kojima se osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja. Isto vrijedi i za žalbene navode ovog branitelja kojima se ukazuje da nije jasno na temelju kojih dokaza je prvostepeni sud izveo zaključak o postojanju grupe za organizirani kriminal, kao i za žalbene navode kojima se osporava zaključak prvostepenog suda o postupanju optuženih sa direktnim umišljajem, odnosno o nepostojanju dokaza o namjeri optužene H. F.. Dakle, kako se radi o žalbenim navodima kojima se zapravo osporava utvrđeno činjenično stanje, to isti neće biti razmatrani u okviru ocjene žalbenih navoda koji se odnose na bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Branitelji optuženog B. H., pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, navode da je izreka pobijane presude protivrječna razlozima presude, jer po mišljenju branitelja, Memorandume o razumijevanju prvostepeni sud tretira na protivrječan način. S tim u vezi navode da kada je u pitanju umišljaj optuženih onda prvostepeni sud memorandume tretira kao fiktivne i lažne, dok se u dijelu presude koji se odnosi na obavezu B. H. da registrira zastupanje kompanije I. kod nadležnog ministarstva, pravna valjanost memoranduma ne dovodi u pitanje. Međutim, ovi žalbeni navodi branitelja optuženih ne dovode u pitanje zakonitost pobijane presude. Prije svega iz izreke pobijane presude slijedi da su optuženi proglašeni krivim između ostalog što su „...formalno sačinili i u komercijalnim bankama u BiH predali više lažnih Memoranduma o razumijevanju sklopljenih sa firmama “S. S. V. T. F.”, D., U. A. E., P.O. Box .., H. F. Z. Office .. i “M. L.”, suite .., first fl, O. T. C., F. R. Str, V., M., Republika S., prema kojim memorandumima su obavljali poslove dilera, agenata i predstavnika tih kompanija u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Hrvatskoj i Australiji, a koje poslove u stvarnosti nisu obavljali...“ Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi jasan stav prvostepenog suda da se radi o memorandumima koje su optuženi formalno sačinili i u komercijalnim bankama predali više lažnih memoranduma, a upravo da je riječ

o takvim memorandumima i poslovima koje optuženi u stvarnosti nisu obavljali, prvostepeni sud svoj zaključak temelji i na činjenici koja se odnosi na obavezu B. H. da registriira zastupanje kompanije I. kod nadležnog ministarstva, pa obzirom da isti tu djelatnost nije registrirao kod nadležnog ministarstva, prvostepeni sud je i na toj činjenici izveo zaključak da je riječ o fiktivnim i lažnim memorandumima i o poslovima koji u stvarnosti nisu obavljani. Stoga, iz razloga datih u obrazloženju pobijane presude ne može se prihvatiti žalbeni stav da prvostepeni sud pomenute memorandume tretira na protvrječan način i da je usljed toga izreka pobijane presude protivrječna razlozima presude. Iz navedenih razloga ne može se prihvatiti ni stav iz žalbe da iz izreke pobijane presude nije jasno da li su optuženi zaključili lažne memorandume ili su zaključili pravni posao koji u stvarnosti nisu obavljali, i da je usljed toga izreka pobijane presude nerazumljiva. Zakonitost pobijane presude ne dovodi se u pitanje ni žalbenim navodima branitelja optuženog da je izreka pobijane presude nerazumljiva jer se u istoj između ostalog navodi „formalno sačinili i u komercijalnim bankama u BiH predali više lažnih memorandumuma“, pa je po mišljenju branitelja nejasno šta znači formalno sačinjavanje memorandumuma a šta znači lažno sačinjavanje. Navedeno stoga, što formalno sačinjavanje između ostalog ukazuje na nešto što je prividno, izmišljeno, lažno, nepostojeće, pa stoga izreka pobijane presude nije nerazumljiva.

Ne može se prihvatiti ni žalbeni navod branitelja da je izreka pobijane presude protivrječna razlozima presude kada je u pitanju kompanija I., obzirom da se u izreci presude navodi da se navedena kompanija bavi „poslovima proizvodnje blindiranih/oklopnih vozila i projektovanjem i proizvodnjom balističkih ploča za zaštitu,“ a prvostepeni sud u obrazloženju presude navodi da je riječ o lažnoj kompaniji. Navedeno stoga, što prema razlozima datim u obrazloženju pobijane presude, slijedi da je prvostepeni sud cijeneći upravo djelatnost ove kompanije koja je opisana u izreci presude, istu doveo u vezu sa memorandumima koje su optuženi zaključili, iskazom svjedoka M. i dopisom Interpola iz D. iz kojeg slijedi da je riječ o firmi koja nema komercijalnih aktivnosti. Stoga okolnost da u izreci presude nije navedeno da je riječ o lažnoj kompaniji, sama po sebi nema za posljedicu da je izreka pobijane presude protivrječna razlozima presude.

Ne mogu se prihvatiti ni žalbeni navodi branitelja optuženog da prvostepeni sud nije utvrdio kako je moguće da lažna kompanija bez bilo kakvih problema vrši transfere novca na račune optuženih, i da usljed toga u presudi nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. Navedeno stoga, što prema izreci prvostepene presude, tj. prema činjeničnom opisu krivičnog djela koje se optuženima stavlja na teret, prvostepeni sud nije bio dužan utvrđivati kako je moguće da lažna kompanija bez bilo kakvih problema vrši transfere novca na računima optuženih. Ni uopštenim žalbenim navodom da prvostepeni sud ne daje „dovoljnu“ pažnju razlici između navodnog poreskog duga i ukupnog iznosa inostranih doznaka, ne dovodi se u pitanje zakonitost pobijane presude, jer se isti nije mogao ispitati.

Branitelji optuženog B. H., pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH, navode da je prvostepeni sud prekoračio optužbu na način što je utvrdio da je B. Z. koji nije optužen u ovom predmetu, pripadnik grupe za organizirani kriminal, pa je na taj način po mišljenju branitelja, de facto oglašen krivim. Da bi prvostepeni sud utvrdio činjenicu da je B. Z. pripadnik grupe

za organizirani kriminal, morao je utvrditi i njegov umišljaj. Stoga po mišljenju branitelja, kako B. Z. nema status optuženog u ovom predmetu, bez utvrđivanja umišljaja nije se mogla utvrđivati ni njegova pripadnost grupi za organizirani kriminal, koja činjenica je, po mišljenju branitelja, odlučujuća za utvrđivanje krivične odgovornosti optuženih B. H. i Š. E. kao organizatora grupe za organizirani kriminal.

Ovi žalbeni navodi branitelja optuženog B. H. nisu osnovani.

Odredbom člana 295. ZKP FBiH je propisano da se presuda može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici. Iz optužnice a zatim i iz izreke pobijane presude slijedi da B. Z. nije imao status optuženog, niti ga je prvostepeni sud oglašio krivim. Iz obrazloženja pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud utvrdio svijest i volju o pripadnosti grupi za organizirani kriminal B. Z., a ne i njegov umišljaj, jer isti nema status optuženog, pa njegov umišljaj nije mogao ni utvrđivati. Međutim, okolnost da prvostepeni sud nije utvrdio postojanje umišljaja na strani B. Z., kao i okolnost da isti nema status optuženog ne znači da prvostepeni sud nije mogao analizirati dokaze i utvrđivati njegovu svijest i volju o pripadnosti grupi za organizirani kriminal, na način kako je to opisano najprije u optužnici a zatim i u izreci pobijane presude i u onoj mjeri koja je neophodna da se činjenično opišu inkriminisane radnje optuženih, obzirom da uloga B. Z. u pojedinim radnjama proizilazi iz dokaza provedenih tokom glavnih pretresa. Kako B. Z. nema status optuženog, niti je oglašen krivim, ne može se prihvatiti ni žalbeni stav da je u odnosu na njega povrijeđena pretpostavka nevinosti. Prema tome okolnost da se prvostepena presuda bazira na zaključku suda o pripadnosti B. Z. grupi za organizirani kriminal, na način kako je to opisano u optužnici, ne predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka prekoračenja optužbe u smislu člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH. Iz navedenih razloga ne mogu se prihvatiti ni žalbeni navodi branitelja Š. E., advokata H. B., da je prvostepeni sud B. Z. stavio u položaj osuđenog bez provedenog glavnog pretresa, time što je zaključio da je član grupe za organizirani kriminal.

Branitelji optuženih B. H., Š. E. i H. F., pobijaju prvostepenu presudu navodima da je vještak D. sam i bez bilo čije naredbe stavio svoj nalaz od20.. godine van snage što je suprotno odredbama ZKP FBiH, posebno imajući u vidu da je taj nalaz bio priložen uz optužnicu i bio osnov njenog potvrđivanja i povod za saslušanje vještaka neposredno pred sudom, kako to navodi branitelj optuženih Š. E. i H. F., advokat H. B. Iz navedenih razloga, po mišljenju branitelja optuženog Š. E., advokata H. B. je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, dok je po mišljenju branitelja optuženog B. H. učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 110. ZKP FBiH, jer je ovom vještaku naredbom tužiteljstva od 27.09.2016. godine naređeno da izvrši dopunu finansijskog vještačenja, a ne da raniji nalaz stavi van snage.

Ovi žalbeni navodi branitelja optuženih nisu osnovani.

Iz obrazloženja pobijane presude (strana 86.-88.), slijedi da su na glavnom pretresu koji je održan dana 02.07.2017. godine izvedeni dokazi o zakonitosti dokaza optužbe, te je utvrđeno da je naredbom tužiteljstva od 27.09.2016. godine obuhvaćena i ranija naredba

koja je data vještaku od 06.06.2016. godine, a zatim dopunjena i u odnosu na druge okolnosti kako je to u naredbi navedeno. Stoga iz stanja spisa slijedi da je vještak na glavnom pretresu iznio svoj nalaz od 12.12.2016. godine koji nalaz je dostavljen sudu uz optužnicu u fazi potvrđivanja i koji je naveden u optužnici kao dokaz tužilaštva, te u konačnici uložen u spis predmeta nakon što je vještak svjedočio pred sudom. Stoga, netačna je tvrdnja branitelja optuženih Š. E. i H. F., advokata H. B. da je nalaz koji je vještak stavio van snage, dakle nalaz od20.. godine bio priložen uz optužnicu i bio osnov njenog potvrđivanja i povod za ispitivanje vještaka neposredno pred sudom, i da je prvostepeni sud na tom nalazu zasnovao svoju presudu, pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH. Nadalje, članom 110. ZKP FBiH je propisano da naredbu za vještačenje izdaje tužitelj ili sud i u naredbi će se navesti činjenice o kojima se vrši vještačenje. Kako je naredbom tužiteljstva za dopunu vještačenja od 27.09.2016. godine obuhvaćena i ranija naredba koja je data vještaku od 06.06.2016. godine, iako je vještak na prvoj strani nalaza i mišljenja od 12.12.2016. godine naveo „da stavlja van snage nalaz od 20.06.2016. godine koji je uradio po naredbi od 06.06.2016. godine“ slijedi da je vještak postupio po naredbi za vještačenje od 27.09.2016. godine, pa stoga nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 110. ZKP FBiH obzirom da je, kako to slijedi iz stanja spisa, vještak, krećući se u granicama naredbe tužiteljstva u kojoj je sadržana ranija naredba sačinio nalaz i mišljenje koji je bio dokaz tužiteljstva predložen uz optužnicu, dok raniji nalaz od 20.06.2016. godine, nije ni bio dokaz tužiteljstva predložen uz optužnicu. Nadalje, prema razlozima datim u obrazloženju pobijane presude (strana 87. i 89.) slijedi da je prvostepeni sud našao da su greške koje su se potkrale u nalazu vještaka tehničke prirode, te kako se žalbe branitelja ne bave razlozima datim u obrazloženju pobijane presude u vezi sa ovim pitanjem, ne može se prihvatiti ni stav branitelja da vještak predmete vještačenja nije pažljivo razmotrio.

Branitelji optuženog B. H., pobijaju prvostepenu presudu i navodima da u konkretnom predmetu istraga dugo traje, čak od 2012. godine, najprije od strane Tužiteljstva BiH, a onda od 2013. godine i od strane Kantonalnog tužiteljstva Kantona Sarajevo. S tim u vezi, navedene okolnosti su u suprotnosti sa odlukom Ustavnog suda BiH broj U-5/16 od 01.07.2017. godine, i da je usljed dužine trajanja istrage, optuženom povrijeđeno pravo na pravično suđenje. Iako se navedena odluka Ustavnog suda BiH odnosi na odredbe ZKP BIH, po mišljenju branitelja, navedena odluka Ustavnog suda BiH bi se trebala primijeniti i na trajanje istrage protiv optuženih u ovom predmetu. Međutim, dužina trajanja istrage ne može se, po nalaženju ovog suda, prema pozitivnim zakonskim odredbama a koje su važile i u vrijeme istrage u ovom krivičnom predmetu negativno reflektovati na pravo tužitelja na podnošenje optužnice.

Pored toga, ne može se prihvatiti ni žalbeni stav da je prvostepeni sud prihvatanjem dodatnih dokaza optužbe, tj. akta Porezne uprave broj ... od20.. godine povrijedio pravo na pravično suđenje optuženog, jer prvostepeni sud po mišljenju branitelja koristi pomenuti akt kao potporu nalazu vještaka D. u dijelu koji se odnosi na porezne obaveze za 2016. godinu, a bez da je taj akt bio dostupan vještaku u vrijeme kada je sačinio nalaz i mišljenje i svjedočio pred prvostepenim sudom na glavnom pretresu. Postupajući na navedeni način, po mišljenju branitelja optuženog B. H. se zapravo dopunjava njegov nalaz i mišljenje i daje se snaga zaključcima koje je donio prije nego je akt Porezne uprave pribavljen. Istovjetni kriteriji se odnose i na odluku prvostepenog suda da se saslušava

svjedok A., koji je po mišljenju branitelja mogao biti saslušan u toku istrage koja je trajala više od 4 godine. Prema razlozima datim u obrazloženju pobijane presude (strana 32. i 33.), slijedi da su dodatni dokazi tužiteljstva temeljeni na odredbi člana 291. ZKP FBiH. S tim u vezi, prvostepeni sud je naveo da navedeni akt Porezne uprave nije mogao ni biti priložen uz optužnicu koja je potvrđena 04.01.2017. godine, pošto se podaci o poreznoj prijavi za 2016. godinu, podnose zaključno sa danom 31.07.2017. godine koji je posljednji rok za dostavljanje prijave nadležnoj poreskoj upravi za prihode ostvarene u 2016. godini. Kako iz stanja spisa slijedi da je nalaz vještaka sačinjen na osnovu provjera izvršenih za period od 2010. godine do kraja juna 2016. godine, ne može se prihvatiti stav iz žalbe da se navedenim aktom zapravo dopunjava nalaz i mišljenje vještaka. Navedeno stoga što iz sadržine ovog akta slijedi da optuženi B. H. nije za cijelu 2016. godinu prijavio nadležnoj poreskoj upravi prihode ostvarene u toj godini, a povodom tog akta tužiteljica nije izmijenila optužnicu na način da je optuženom stavila na teret da nije prijavio ostvarene prihode za cijelu 2016. godinu. Prema tome, kako je je nalaz vještaka sačinjen na osnovu provjera izvršenih za period od 2010. godine do kraja juna 2016. godine, o čemu je vještak i svjedočio na glavnom pretresu, prihvatanjem ovog dodatnog dokaza od strane prvostepenog suda nije povrijeđeno pravo na pravično suđenje i ne može se prihvatiti žalbeni stav da se izvođenjem ovog dokaza daje potpora nalazu i mišljenju vještaka i dopunjava njegov nalaz i mišljenje. Kako iz obrazloženja pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud našao da svjedočenje svjedoka A. doprinosi razjašnjenju stvari a ne odugovlačenju postupka, to se pravilnost pobijane presude ne dovodi u pitanje žalbenim navodima da je ovaj svjedok mogao biti saslušan u toku istrage, obzirom da se tužitelj koristio ovlaštenjima koja ima prema odredbi člana 291. ZKP FBiH.

Branitelji optuženih B. H. i Š. E. pobijaju prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, navodima da se presuda zasniva na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama odredaba tog zakona, pa u vezi s tim navode da se presuda nije mogla temeljiti na nalazu vještaka D. Č., iz razloga što je vještak prilikom izrade svog nalaza i mišljenja između ostalog koristio Memorandume o razumijevanju koji su sačinjeni na engleskom jeziku, odnosno imao je samo jedan memorandum preveden na bosanski jezik, dok ostali su bili na engleskom jeziku, a pored toga i dokumentacija iz banaka na ime svih optuženih, koja je bila predmetom vještačenja sadrži riječi na engleskom jeziku kada je riječ o svrhama uplata iz firme "S. S. V. T. FZE", D., U. A. E., P.O. Box ..., H.h F. Z.e Office . i "M. L.", suite ..., first fl, O. T. C., F. R. Str, V., M., Republika S., na računima optuženih, koje riječi nisu prevedene od strane stalnog sudskog tumača za engleski jezik. Po mišljenju branitelja optuženih, vještak nije mogao svjedočiti o činjenicama koje su na engleskom jeziku, pa slijedi da je takvo postupanje vještaka i u suprotnosti sa odredbom člana 113. stav 2. ZKP FBiH.

Prije svega, ovaj sud nalazi da se nalaz vještaka temelji na mnogobrojnoj dokumentaciji, pa između ostalog i na dokumentaciji na koju branitelji žalbama ukazuju. Iz stanja spisa slijedi da su svi dokazi pa i dokazi na koje branitelji u žalbama ukazuju pribavljeni temeljem odgovarajućih naredbi izdatih od strane postupajućeg tužitelja i sudije za prethodni postupak, i da se u tom pravcu ne osporava zakonitost navedenih dokaza. Također iz stanja spisa slijedi i da se nalaz vještaka odbrane temeljio na tim istim dokazima (uz zadržku vještaka da su svrhe prihoda na engleskom jeziku) pa odbrana u vezi sa tim ne ističe prigovor da je i nalaz vještaka odbrane iz navedenih razloga nezakonit

u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH. Stoga, nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Članom 9. stav 1. ZKP FBiH je propisano da se krivični postupak vodi na jednom od jezika iz člana 8. ZKP FBiH, tj. da su u krivičnom postupku u ravnopravnoj upotrebi bosanski, hrvatski i srpski jezik, a službena pisma su latinica i ćirilica.

Iz stanja spisa slijedi da je odbrana prilikom unakrsnog ispitivanja vještaka, ukazala na činjenicu da je vještak svjedočio o svrhama uplate na izvodima iz banaka na ime optuženih koje su na engleskom jeziku, kao i da je vještak prilikom sačinjavanja svog nalaza i mišljenja imao samo jedan memorandum na ime B. H. koji je preveden sa engleskog na bosanski jezik, dok su ostalih 7 memoranduma bili na engleskom jeziku. To je i sam vještak potvrdio, navodeći da je svrhu uplate tj. sintagmu „for services“ on tumačio kao „za usluge“, kao i da je vizuelnim pregledom memoranduma utvrdio da su svi memorandumi istog sadržaja. Međutim, iz analitičkih kartica na ime svih optuženih proizilazi da nije korištena samo sintagma „for services“, nego i sintagme „bonus for contract“, „for spa“, „payment“, „for serv“, „bony“, „payment for INV ..“, „payment for inv“, „for spare parts“, „payment solary“, „payment for services“, „payment for contract“. Stoga, ne može se prihvatiti obrazloženje prvostepenog suda da je riječ „for services“ prihvaćena i u našem govornom području i opće prihvaćena u poslovanju, ne dajući pri tom obrazloženje o tome zbog čega je navedena riječ standardizovana i opće prihvaćena, a osim toga, iz obrazloženja pobijane presude slijedi da se takav stav prvostepenog suda odnosi samo na sintagmu „for services“ a ne i na druge pomenute sintagme. Nadalje, kada je riječ o memorandumima ne može se prihvatiti stav prvostepenog suda da su svi memorandumi identičnog sadržaja jer je vizuelnim upoređivanjem vještak to utvrdio a i sud, obzirom da su uplate na računima optuženih u direktnoj vezi sa memorandumima (strana 88. i 89.) Nadalje, iz naredbe za vještačenje slijedi da je vještak između ostalog imao za zadatak da utvrdi sve inostrane doznake na računima svih optuženih (tada osumnjičenih) koje su imali u BiH, kao i da li su po tim ino prilivima optuženi bili obavezni prijaviti prihode i platiti poreze i druge fiskalne obaveze utvrđene zakonom. Međutim, kako je svrha tih priliva po inostranim doznakama na engleskom jeziku, te kako iste nisu prevedene od strane sudskog tumača za engleski jezik na jedan od službenih jezika u BiH na kojima se vodi krivični postupak u smislu odredbe člana 9. stav 1. ZKP FBiH, slijedi da se vještak koji je finansijske struke, postupajući u skladu sa članom 113. stav 2. ZKP FBiH oslanjao i na dokaze koji su na engleskom jeziku. Kako je prvostepeni sud u postupku donošenja pobijane presude nepravilno primijenio odredbu člana 113. stav 2. ZKP FBiH u vezi sa članom 9. stav 1. ZKP FBiH, a slijedom toga prvostepenu presudu zasnovao i na dokazima koji su na engleskom jeziku, to je, po nalaženju ovog suda, moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, pa je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 113. stav 2. i članom 9. stav 1. ZKP FBiH. Također, činjenica da sada u sudskom spisu postoje prijevodi memoranduma, je irelevantna, obzirom da je vještak u vrijeme sačinjavanja nalaza i mišljenja imao prijevod samo jednog memoranduma.

Kako se optuženoj H. F. stavlja na teret da je član grupe za organizirani kriminal koja se bavi i krivičnim djelom Porezne utaje iz člana 273. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH, te kako su i na računima ove optužene pristizali ino prilivi od navedene firme sa svrhama uplata koje su na engleskom jeziku, a što je u direktnoj vezi sa svrhama uplata optuženih

B. H. i Š. E., o čemu je vještak finansijske struke također svjedočio, sud nalazi da je navedena bitna povreda odredaba krivičnog postupka učinjena i u odnosu na ovu optuženu, pa je po službenoj dužnosti na osnovu člana 324. ZKP FBiH i u odnosu na ovu optuženu ukinuo pobijanu presudu i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje jer je našao da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist optuženih B. Hasiba i Š. E. od koristi i za optuženu H. F.

Budući da je iz navedenih razloga utvrđeno da je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka, to je ovaj sud na osnovu člana 330. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, djelimičnim uvažavanjem žalbe branitelja optuženih B. H., Š. E. i H. F., pobijanu presudu ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Ovaj sud primjećuje da se žalbama branitelja optuženih B. Ha., Š. E. i H. F. ističe i niz drugih prigovora koji su označeni kao bitne povrede odredaba krivičnog postupka, ali se prema sadržini tih prigovora zapravo radi o osporavanju činjeničnih zaključaka prvostepenog suda, jer se oni odnose na analizu i ocjenu vjerodostojnosti dokaza optužbe i dokaza odbrane koja je, po stanovištu žalbi, u prvostepenoj presudi pogrešna.

Kako je pobijana presuda djelimičnim uvažavanjem žalbi branitelja optuženih ukinuta zbog navedene bitne povrede odredaba krivičnog postupka, to se ovaj sud nije upuštao u ocjenu ostalih žalbenih prigovora branitelja koji se odnose na pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, povredu krivičnog zakona kao ni u ocjenu žalbenih prigovora branitelja koji se odnose na odluku o kazni i oduzimanju imovinske koristi.

U ponovnom postupku, prvostepeni sud će otkloniti bitnu povredu na koju je ukazano ovim rješenjem, ponoviti sve do sada provedene dokaze, izvesti i druge dokaze za kojima se ukaže potreba, pa će, nakon brižljive i savjesne ocjene svih relevantnih činjenica i dokaza, moći donijeti pravilnu i na zakonu osnovanu odluku.

Zapisničar
Šeta Mevlida,s.r.

Predsjednica vijeća
Zlotrg Nidžara,s.r.